

ENCYKLIKA
SVÄTÉHO OTCA LEVA XIV.

MAGNIFICA HUMANITAS

o ochrane ľudskej osoby
v ére umelej inteligencie

Spolok svätého Vojtecha
Trnava 2026

Encyklika
Svätého Otca Leva XIV.

Magnifica humanitas

o ochrane ľudskej osoby
v ére umelej inteligencie

ÚVOD

1. VZNEŠENÉ ĽUDSTVO, stvorené Bohom, dnes stojí pred zásadným rozhodnutím. Buď sa pustí do stavania novej babylonskej veže, alebo do obnovy mesta, v ktorom budú Boh a ľudstvo nažívať spoločne. Každá generácia dedí úlohu formovať svoju dobu a smerovať vývoj dejín tak, aby boli miestom, kde bude zabezpečená ochrana dôstojnosti každého človeka, nastolená spravodlivosť a umožnené bratské spolunažívanie. Každá doba však zároveň čelí riziku, že svet, ktorý vytvorí, bude neľudský a nespravodlivejší. Vždy, keď sa ľudstvo ocitá v nebezpečenstve, že znetvorí svoju pravú identitu, my kresťania dvíhame zrak k vtelenému Bohu, uvedomujúc si, že „tajomstvo človeka sa stáva naozaj jasným iba v tajomstve vteleného Slova“.¹ V Ježišovi Kristovi sa tak ľudskosť vo svojej vznešenosti stáva cestou, pravdou i životom a každému z nás otvára cestu, aby sme rástli k plnosti.

© Dicastero per la Comunicazione
– Libreria Editrice Vaticana, 2026
© Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2026

ISBN 978-80-8161-759-1

1 DRUHÝ Vatikánsky koncil, pastoraľna konštitúcia *Gaudium et spes*, 22: AAS 58 (1966), s. 1 042.

2. Keďže máme základ položený na Kristovi, živej skale, pociťujeme mocné a tajomné pôsobenie Ducha Svätého a veríme, že každé autentické ľudské úsilie spolupracovať s ním pre dobro požehná náš nebeský Otec, do ktorého vkladáme svoju nádej. Preto sa horlivo pridávame ku každej iniciatíve budujúcej spravodlivejší svet a vyzývame aj ostatných, aby sa spolu s nami usilovali o integrálny rozvoj všetkých ľudských bytostí. Naším želaním je nadviazať dialóg so všetkými mužmi a ženami tejto doby, s ktorými nás spája účasť na udalostiach, požiadavkách a túžbach ľudstva.² Spoločne sa pokúsime identifikovať nové spôsoby, ako dosiahnuť spoločné dobro a zasadzovať sa za dôstojný život každého človeka. Otvorenosť dialógu je integrálnou súčasťou poslania Cirkvi. Tá je totiž v Kristovi „sviatosťou, čiže znakom a nástrojom dôverného spojenia s Bohom a jednoty celého ľudstva“,³ pričom dejiny chápe ako miesto, kde ľudskú skúsenosť oživuje a usmerňuje radostná zvesť.

3. V takomto duchu zverejnil pápež Lev XIII. v roku 1891 encykliku *Rerum novarum*, ktorej 135. výročie si tento rok s hlbokou vďačnosťou pripomíname. Týmto dokumentom dal môj drahý predchodca podnet na uvažovanie o spoločnosti, ekonomike a politike, ktoré dnes poznáme pod označením „sociálna náuka Cirkvi“. Keď niektorí namietali, že Cirkev by nemala mrhať energiou na svetské témy, ale radšej sa sústreďovať na šírenie posolstva večného života, Lev XIII. realisticky a múdro odpovedal, že pri ohlasovaní radostnej zvesti nemožno prehliadať život ľudí v jeho konkrétnosti.⁴ Odvtedy uplynulo už niekoľko

desaťročí a Magistérium Cirkvi, pastieri, teológovia i všetci veriaci pokračujú v uvažovaní o sociálnych témach vo svetle evanjelia. Dnes predstavuje sociálna náuka Cirkvi dedičstvo múdrosti, v ktorom nachádzame princípy uvažovania, kritériá rozlišovania a posudzovania, ako aj konkrétne odporúčania na konanie. Vychádza zo Svätého písma i z Tradície, pričom nám v dialógu s vedeckým poznaním pomáha jasne interpretovať výzvy súčasnosti a nachádzať primerané spôsoby, ako v službe svetu vydávať radostné kresťanské svedectvo. Sociálna náuka nie je pritom strnulý súbor ideí, ale živý *korpus* pravdy, ktorý chráni a vysvetľuje povolanie ľudstva do života v plnosti a spravodlivosti. Rád by som sa pridal k tejto živej tradícii, vyzývajúc o pomoc Ducha múdrosti, ktorý v tomto svete prebýva od jeho počiatku (porov. *Prís* 8, 22 – 31).

***Res novae* našich čias**

4. Hoci Lev XIII. hovoril svojho času o „nových veciach“ (*rerum novarum*), dnes sa nemôžeme obmedziť len na to, že jednoducho zopakujeme jeho hlboké učenie. Musíme prosieť Boha o múdrosť interpretovať významné trendy našej vlastnej doby, najmä technický pokrok. V ostatných rokoch je čoraz zrejmejšie, ako digitalizácia, umelá inteligencia (AI) a robotika rýchlo a zásadne menia náš svet. Techniku by sme pritom nemali považovať za niečo, čo stojí proti ľudskej prirodzenosti. Práve naopak, od samého počiatku tvorí súčasť našich dejín, „je hlboko ľudským faktorom, viažucim sa na slobodu a autonómiu človeka“.⁵ Technický pokrok v priebehu storočí zásadne zlepšil životné podmienky ľudstva. Zároveň však

2 Porov. tamže, 11: AAS 58 (1996), s. 1 033.

3 DRUHÝ Vatikánsky koncil, dogmatická konštitúcia *Lumen gentium*, 1: AAS 57 (1965), s. 5.

4 Porov. LEV XIII., encyklika *Rerum novarum* (15. mája 1891), 22: ASS 23 (1890 – 1891), s. 653.

5 BENEDIKT XVI., encyklika *Caritas in veritate* (29. júna 2009), 69: AAS 101 (2009), s. 702.

každá etapa pokroku odhalila aj rozporuplnosť jeho nástrojov, ktoré – ak nie sú orientované na dobro – môžu aj ubližovať. Dnes stojíme tvárou v tvár úplne novej situácii. Nové technológie sú také mocné a rozšírené, že sa stávajú súčasťou nášho každodenného života, ovplyvňujú naše rozhodovanie a hlboko zasahujú našu kolektívnu predstavivosť: „Nikdy doteraz ľudstvo nemalo takú moc nad sebou samým.“⁶ Nové technológie nám otvárajú horizonty v smeroch, ktoré sú síce predstaviteľné, no zatiaľ nie úplne predvídateľné. To komplikuje posudzovanie ich potenciálneho dosahu a vplyvu, ako aj dlhodobé účinky, ktoré by mohli mať na dôstojnosť človeka a spoločné dobro.

5. Je na nás, aby sme sa k výzvam dneška postavili zodpovedne a s jasnou myslou. Nevyhnutné je zriadiť primerané regulačné mechanizmy, ktoré budú schopné brániť spravodlivosť a brzdiť deformačné účinky technologickej moci. Nejde však iba o reguláciu. Ako varoval pápež František, musíme si realisticky položiť otázku, kto dnes drží moc v rukách a ako ju používa: „Nemôžeme ignorovať to, že jadrová energia, biotechnológia, informatika, poznanie našej vlastnej DNA a iné možnosti, ktoré sme dosiahli [...], dávajú tým, ktorí vlastnia tieto poznatky a predovšetkým ekonomickú moc na ich využitie, zarážajúcu vládu nad celým ľudským druhom a svetom.“⁷ V minulosti riadili a usmerňovali inovačné procesy predovšetkým štáty. Dnes sú hlavnými hybnými silami vývoja súkromné, veľa ráz nadnárodné subjekty, ktoré disponujú zdrojmi a možnosťami presahujúcimi kapacitu mnohých vlád. Technologická moc tak nadobúda bezprecedentný, prevažne „súkromný“ charakter, čo znamená, že je ešte náročnejšie ju

rozpoznať, regulovať a zamerať na dosiahnutie spoločného dobra.

6. Z tohto dôvodu je potrebné začať spoločný proces rozlišovania, ktorého cieľom bude identifikovať duchovné a kultúrne korene prebiehajúcich zmien. Ak svoju pozornosť zameriame len na bezprostredné výzvy, riskujeme, že smer našej cesty postupne určia vzniknuté mimoriadne situácie. Žijeme v rýchlej dobe plnej zmien. Zažívame „koniec jednej epochy a začiatok druhej“, a kým sa niektorí ľudia zasadzujú za nové technológie a iní o nich uvažujú, väčšina iba čaká, sleduje situáciu zobaľeč a dúfa, že všetko dobre dopadne. Naše svedomie tak stojí pred kľúčovými otázkami, ktorým sa už dlhšie nemôžeme vyhýbať: Kam kráčame? Čo je cieľom, ku ktorému by sme chceli dôjsť? Ktorým smerom by sme sa mali uberať ako ľudia a ako ľudské spoločenstvo?

Dva biblické obrazy

7. Aby sme dokázali odpovedať na tieto otázky a rozlíšili, akým spôsobom žiť zodpovedne aj v čase umelej inteligencie, rád by som upriamil pozornosť na dva biblické príbehy: stavanie babylonskej veže (porov. Gn 11, 1 – 9) a obnovu jeruzalemských hradieb (porov. Neh 2 – 6). Rozprávania o babylonskej veži nájdeme v *Knihe Genezis*, na samom počiatku dejín ľudstva, bezprostredne za rodokmeňom Noemových synov. Keď sa ľudia usadili na roviny v krajine Senaár, rozhodli sa postaviť mesto a vežu, „ktorej vrchol bude siahať až do neba“ (Gn 11, 4). Zo strachu, aby sa neroztratil po celej zemi, hľadali záruku stability a moci, no najmä si chceli urobiť „pomník“. Bol to pôsobivý cieľ. Všetci hovorili jedným jazykom, používali jeden postup, mali spoločný smer. V tomto zámere sa

6 FRANTIŠEK, encyklika *Laudato si'* (24. mája 2015), 104: AAS 107 (2015), s. 888.

7 Tamže.

OBSAH

ÚVOD	5
<i>Res novae</i> našich čias	7
Dva biblické obrazy	9
Budovať so zreteľom na spoločné dobro	12
Zostať ľuďmi	14
1. kapitola	
DYNAMICKÝ PRÍSTUP, VERNÝ EVANJELIU	16
Putujúca Cirkev v dejinách ľudstva	17
Vývin sociálnej náuky Cirkvi od Leva XIII. po súčasnosť	24
2. kapitola	
ZÁKLADY A PRINCÍPY SOCIÁLNEJ NÁUKY CIRKVI	39
Základy sociálnej náuky	40
Princípy sociálnej náuky	46
Integrálny rozvoj človeka	61
Examen pre Cirkev	63
3. kapitola	
TECHNOLÓGIE A DOMINANCIA. VZNEŠENOSŤ ĽUDSKEJ OSOBY VO SVETLE PRÍSĽUBOV UMELEJ INTELIGENCIE	66
Technokratická paradigma a digitálna moc	67
Umelá inteligencia	69
O čo nesmieme prísť	79

Čo je skutočne „viac než ľudské“ – milosť a kresťanský humanizmus	87
Dva štáty a dve lásky	88
4. kapitola	
OCHRANA ĽUDSKOSTI V ČASE TRANSFORMÁCIE. PRAVDA, PRÁCA, SLOBODA	91
Pravda ako spoločné dobro	91
Dôstojnosť práce v ére digitálnych zmien	100
Ochrana slobody pred závislosťou a komercializáciou	114
Spoločná zodpovednosť	121
5. kapitola	
KULTÚRA MOCI A CIVILIZÁCIA LÁSKY	122
Civilizácia lásky v digitálnej ére	124
Kultúra moci	125
Budovať civilizáciu lásky	137
ZÁVER	147

ENCYKLIKA
SVÄTÉHO OTCA LEVA XIV.

Magnifica humanitas

o ochrane ľudskej osoby
v ére umelej inteligencie

Z anglického originálu *Encyclical letter
Magnifica humanitas of His Holiness Pope Leo XIV
on safeguarding the human person in the time of artificial
intelligence*, Dicastero per la Comunicazione
– Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2026,
preložila Eva Bubnášová

Lektoroval Ivan Šulík

Vydal Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2026, ako svoju 4 611. publikáciu
Edícia *Pápežské dokumenty*, 124. zväzok
Zodpovedná redaktorka Martina Grochálová
Jazyková redaktorka Dominika Javorová
Technický redaktor Peter Valach
Obálku navrhol Pergamen
Tlač Slovenská Grafia, a. s., Bratislava
Prvé vydanie

www.ssv.sk, eVojtech.sk
objednávky: 033/590 77 18
objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-759-1